

**Rakovnica
1327 - 2008**

RAKOVNICKÉ OBEČNÉ NOVINY

Číslo 2

Ročník VIII

Marec
2008

Všetky náklady spojené s vydávaním a rozširovaním hradí obec Rakovnica

Zmena podmienok v novom programovacom období Skupinový vodovod Rakovnica a fondy Európskej únie

Dolný vodojem pre obec Rakovnicu

Výstavba skupinového vodovodu Rakovnica, ktorý má slúžiť na zásobovanie pitnou vodou pre 5 obcí sa stavia od roku 1993. Do konca roku 2007 bolo prestavaných približne 48 miliónov Sk prevažne zo zdrojov štátnych fondov, ale aj s finančným príspevím Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti. Tento spôsob financovania má tú nevýhodu, že aj keď finančné prostriedky sme získali takmer každý rok, ich objem je na dokončenie stavby s nákladom takmer 90 miliónov Sk nepostačujúci. Nádejou sa zdala byť možnosť čerpať financie na túto stavbu z fondov EÚ. V júni 2006 podali obce žiadosť na Ministerstvo životného prostredia SR o dotáciu z prostriedkov EÚ na dokončenie stavby v rozsahu vydaného stavebného povolenia na 42 miliónov Sk. V už ukončenom programovacom období projekt bol prijatý a schválený, ale finančné prostriedky nám pridelené neboli, a náš projekt bol zaradený do zásobníka projektov.

Zmenou podmienok v novom

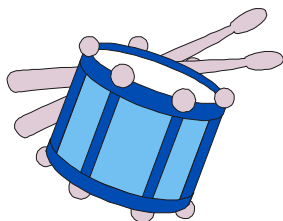
Horný vodojem pre ďalšie obce

Foto na str.: Dr. Sabo

programovacom období, keď podľa doteraz známych kritérií prijímateľom pomoci EÚ v oblasti využívania vodných zdrojov, budovania vodovodov a kanalizácií môžu byť obce zaradené v póloch rastu a obce nad 2000 obyvateľov (ale nie združenia obcí) a vodárenské spoločnosti, je potrebné hľadať vhodné riešenie na dofinancovanie stavby. Výsledkom stretnutia starostov dotknutých obcí bol návrh na rokovanie o ďalšej spolupráci s Východoslovenskou vodárenskou spoločnosťou, ktorá podľa súčasne

platných podmienok môže byť prijímateľom finančných prostriedkov EÚ potrebných na dostavbu nášho vodovodu. Táto cesta je najpriateľnejšia z hľadiska dostavby skupinového vodovodu v čo najkratšom čase tak, aby prostriedky, ktoré už boli preinvestované - obecné, štátne i vodárenskej spoločnosti, začali prinášať úžitok kvalitnú pitnú vodu, ktorej zdroj chýba v mnohých našich domácnostiach.

Ing. Ondrej Lorko
starosta obce

Krátke informácie

Na návšteve

Hostiteľka ponúkla kamarátky svojim pečivom. Vyzeralo vkusne a bolo i dobré.

- Ste zvedavé aké je to pečivo? - pýtala sa hostiteľka..

- Čo je to? - svorne boli zvedavé kamarátky.

- To je LG.

- Prosím ťa a čo to je?

- Lenivá gazdina. (Kúpené v obchode.)

Pestrá oblasť

V obci sa praktizovali a čiastočne praktizujú rôzne druhy športov ako futbal, nohejbal, volejbal, stolný tenis, turistika (i výstupy), šach, cyklistika, cykloturistika, extrémne výkony, šípky, biliard, cvičenie žien, kartové hry (súťaže), kulturistika.

Návrh

RON obdržali návrh na realizáciu výstavy našich maliarov obrazov. Myšlienka to nie je zlá a výstava by mohla byť zaujímavá. Podľa nášho názoru by k starým maliarom mohli pribudnúť aj noví vrátane umeleckých diel našich rodákov.

Výstava

Jedinú výstavu majú možnosť uskutočniť poľovníci. Mnohí majú unikátne trofeje, ktoré by potešili oči návštevníkov. Súčasťou výstavy by mohli byť aj obrazy, výrobky z parohov a podobne.

Moruša

V obci sú dnes moruše (drevené jahody) už len sem tam. V minulosti často rástli pri domoch i voľne v prírode. Farba plodov bola červená, biela, čierna. Plody konzumovali ľudia i domáce zvieratá. Vedci zistili, že liečivé účinky tejto rastliny majú korene, ale najmä listy. Z listov sa už vyrábajú lieky. Dostať ich v lekárňach.

Účinnosť moruše je pri vyrovnávaní hladiny cukru v krvi. Okrem toho napomáha pri chudnutí.

Prvé

Tradične prvé sneženky v obci rozkvitli pri dome číslo 142 v predzáhradke. Ich krásou sa okoloidúci mohli kochať už dňa 7. 2. 2008

Kominári

Obec pravidelne dvakrát do roka navštevujú kominári. Prvýkrát na jar a druhýkrát v jeseni. V tom čase si môžu občania svoje komíny dať vyčistiť, skontrolovať. Poplatok za službu vyberá priamo kominár. Mimo týchto návštev si môžete kominára objednať kedykoľvek, podľa potreby, na vlastné náklady.

Najstaršia

Pátrali sme po tom, ktorý občan v Rakovnici bol doteraz najstarší. Zistili sme, že to bola Mária Dobisová rodená Babičová. Narodila sa v Rožňavskom Bystrom 14. 1. 1868 a zomrela v Rakovnici 11. 2. 1969. Dožila sa stojeden rokov a 27 dní.

Poukážky

Starosta obce, obecné zastupiteľstvo v spolupráci s Komisiou pre sociálne veci a dôchodcov rozoslali v decembri poukážky v hodnote 200,- Sk vybraným dôchodcom. Išlo o 20 dôchodcov nad 80 rokov. Poukážky boli určené na nákup zdravotného potravinárskeho balíčka v predajni potravín v obci do konca roka 2007.

Protipožiarna nádrž

Starosta obce a obecné zastupiteľstvo obdržali návrh na vybudovanie protipožiarnej nádrže v časti obce na „Pjasku“. Hlavným dôvodom návrhu boli najideálnejšie podmienky. Dostatočný zdroj vody z Hontského potoka, dobrá prístupová cesta v každom ročnom období. Do vybudovanej nádrže voda by tiekla samospádom,

prívodom od Kunšovej lúky. Filtrácia vody by bola prirodzená cez štrkovo pieskové filtračné zariadenie.

Príručka

Obec vlastní Príručku čerpania EU fondov 2007 - 2013 pre obce nachádzajúce sa mimo pólov rastu. Naša obec patrí do skupiny mimo pólov rastu. Príručka obsahuje päť strategických dokumentov. Starosta obce, obecné zastupiteľstvo sa zaoberajú týmto dokumentom. Spomínaný dokument je k dispozícii aj ostatným občanom obce. Dobrá rada, nápad na vypracovanie projektu sú vítané. Príručka je k dispozícii na OcÚ v úradných hodinách.

Venujme sa druhým

Ak sme stále zaneprázdnení, nemáme čas, tak nemôžeme nadväzovať kontakty, vzťahy, hovoria odborníci. V takom prípade sa stávame pre ostatných neviditeľným človekom. Čas venovaný druhým je investíciou, ktorá sa vráti v podobe známych a priateľov.

Rozdelia si obvody

Pre lepší styk a komunikáciu s občanmi, mapovanie obce a činnosti v nej sa obecné zastupiteľstvo rozhodlo rozdeliť obec medzi poslancov. Vytvorila sa tzv. obvody poslancov.

V prospech občana

Obecné zastupiteľstvo vypustilo z VZN (Všeobecne záväzného nariadenia) poplatok vo výške 100,- Sk za hlásenie v obecnom rozhlase pri úmrtí občana.

Poplatok sa stáva daňou

Doposiaľ za psa bol len poplatok. Od 1. decembra 2007 sa mení na daň. Majitelia psov obdržia od OcÚ výmer na zaplatenie dane oproti podpisu. Daň za psa nadobúda účinnosť od 1. 1. 2008.

Nová fasáda

Katolícky kostol sv. Michala v roku 2008 bude mať novú fasádu. Celkové náklady

budú okolo 60 tisíc. Obec svojim dielom prispeje k tomu, aby sa tak stalo.

Oslovil poslancov

Starosta obce oslovil poslancov a požiadal ich o aktívnejšiu účasť na celoobecných podujatiach. Umožní sa tak osobný kontakt občanmi. Vzájomná informovanosť môže napomôcť aktivizácii občanov. Občania zasa získajú príslušné informácie z rokovania OZ (obecného zastupiteľstva).

Perspektívne zámery

Časť „Ivád'“ je miestom, kde sa usadili prapredkovia obce Rakovnica. Je to úžasné miesto chránené od severu, západu i východu. Otvorené je na juh. Je tu najdlhšie slnečné osvetlenie po celý rok. Toto miesto je kolískou nielen našej minulosti, ale aj perspektívou budúcnosti. Získavajú sa kontakty na jeho využitie. Uvažuje sa urobiť z toho kultúrno-turistické centrum širšieho významu. V úvahách je vybudovanie skanzenu, obnova centrálnej historickej budovy kostolíka sv. Magdalény, vybudovanie amfiteátra, ubytovni, hotelu, začlenenie do gotickej cesty atď.

Kanalizácia

Veľké úsilie na dokončenie vodovodu v obci vynakladá starosta obce, OcÚ, obecné zastupiteľstvo. Paralelne sa počíta aj s kanalizáciou, ktorá v obci chýba. Občania sa obávajú, že budú veľa platiť za kanalizáciu. Starosta obce ubezpečil, že systém kanalizácie bude uzatvorený. To znamená, že do kanalizácie pôjde len odpad z domácnosti. Dažďová voda sa do kanalizácie nedostane a tým sa finančné náklady občanov ušetrí.

Vianočné divadlo

KMR (Klub mladých Rakovnica) pripravil milé prekvapenie pre mládež a

Pokračovanie na strane 4.

Zdravý dom - zdraví ľudia

Nepodceňujme problém radónu

Ak chceme zdravo žiť, okrem iného, nemali by sme podceňovať problém súvisiaci s výskytom radónu. Ten sa nachádza na celej planéte, ale v niektorých lokalitách presahuje prípustné normy. Častým výskytom zvýšeného radónu sú oblasti s banskou ťažbou trvalou alebo zastavenou. Takouto oblasťou je aj naša obec. Vysoký objem radónu môže spôsobovať nemalé zdravotné komplikácie a to je treba mať na pamäti.

Pekne zveľadený dom s ohradou

Radón je plyn, ktorý vzniká rádioaktívnou premenou uránu na rádium a potom na radón. Počas rozpadu radónu je 3,9 dňa. Z neho vznikajú izotópy polónia a bizmutu, ktoré majú kovovú povahu. Môžu sa viazať na častice obsiahnuté vo vzduchu, ktorý dýchame. Dýchaním takéhoto vzduchu si vytvárame v pľúcach žiarič, ktorý nám zvnútra ožiaruje celý organizmus.

Poznáme tri zdroje radónu. Je to pôdny vzduch, stavebný materiál, voda. Radón preniká cez podlažie do domov, je v stavebnom materiáli, vode, ktorú používame. Radón preniká cez podlahy, murivo, ktoré je v priamom kontakte s podlažím domu. Ak chceme

vedieť akú máme situáciu v obci, v dome môžeme si nechať urobiť prieskum špecializovanou firmou.

Občania, ktorí idú stavať, mali by mať na pamäti Zákon NR SR č. 470/2000. Tento zákon stanovuje povinnosť pred výstavbou stavieb zabezpečiť meranie a hodnotenie radónu a výsledky merania uchovať najmenej päť rokov.

Radón sa z domu, pozemku nedá odstrániť raz a navždy. Ten môžeme obmedzovať až na minimum. Treba mať na pamäti, že radón v atmosfére je neškodný (je to súčasť nášho životného prostredia). Škodí len vtedy, keď je nahromadený v bytových priestoroch. Aj s tým sa dá poradiť, predísť tomu. Základom je časté vetranie všetkých miestností. Dôležitou ochranou sú, najmä pri novostavbách, izolácie.

Pohľad na časť obce z "Kopane"

Foto na str.: Dr. Sabo

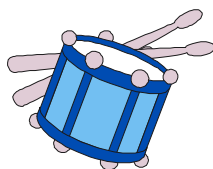

Časť domov na "Hostinci"

Radónu sa netreba báť, ale ani ho podceňovať. Nebolo by od veci urobiť meranie v obci, alebo v rodinných domoch, aby sme mali dobrý pocit, že sme v norme. RON sa nepodarilo zistiť, či sa v obci niekedy meranie radónu robilo. Zoznam firiem na meranie radónu sa dá získať zo Štátneho zdravotného ústavu alebo Slovenského metrologického ústavu.

- J. Schneider -

pokračovanie zo str. 2

Krátke informácie

občanov obce. Predstavil sa dňa 25. decembra 2007 v popoludňajších hodinách s divadelným predstavením „Janko a Marienka“.

Zlatá medaila

O Ondrejovi Dobošovi sme už písali. Je držiteľom striebornej Janského medaily. Ako sme sa o ňom dozvedeli je aj držiteľom zlatej Janského medaily.

Menili

Kotol ústredného kúrenia v budove bývalej materskej školy doslúžil. Ako tridsať ročný bol deravý, ťažko opraviteľný. Obec získala náhradný kotol zo zberných surovín. Jeho účelom je ochrana budovy najmä v zimných mesiacoch. Temperovaním sa ochráni vodovod, všetky miestnosti pred vlhkosťou, plesňami opadávaním omietky.

Nedostatok vody

Koniec roka 2007 bol poznačený nedostatkom vody v časti Hostinec, ale aj v obci. V takomto čase si ľudia najviac uvedomujú potrebu vodovodu, ktorý sa stáva akútnym problémom. OcÚ, starosta obce i OZ si to tiež uvedomujú a vynakladajú úsilie nato, aby realizácia vodovodu sa uskutočnila.

Vydarený Silvester

Minuloročný Silvester (2007) v obci bol vydarený. Obecný ohňostroj i ohňostroje ostatných súkromných prevádzkovateľov boli úžasné. Na tzv. námestíčku, pred obecným klubom, prítomných ohrialo varené voňavé víno, ktoré obec podávala všetkým účastníkom víťania nového roka. „Taký pekný Silvester ešte nebol“, hodnotili nielen prítomní ale aj pozorovatelia farebnej krásy z okien a nádvorí domov.

Plynári menia

V roku 2008 pri odbere plynu sa bude počítať odber po

novom. Miesto kubíkov sa budú počítať kilowathodiny. Podrobnejšie informácie môžete získať na webe:

www.spp.sk.

Vynašli sa

Zima v decembri 2007 sa vyznačovala nedostatkom snehu, ale s dobrým mrazom. Mládež obce sa vynašla a urobila si na Nižných lúkach klzisko. Trošku pomohli aj rodičia. Aspoň takto si užili radosti zimy.

Najmladšia časť obce

Najmladšou časťou obce je miestna časť (ulica) „Povrázky“. Prvý dom na spodnej strane, postavil Ondrej Molnár. Ďalej sa domy nestavali. Na hornej strane prvý dom postavil Ondrej Genči. Nasledovali domy, ktoré postavil Ľudovít Bradáč, Ondrej Máťaš, Ján Popálený a postupne ďalší. Dnes je z toho pekná ulica so zaujímavými domami.

Výmena okapov

OcÚ zabezpečil výmenu okapov na obecnom klube. Predchádzajúce boli zastarané, poškodené, deravé, bez správnych

zvodov vody. Výmenou sa ochráni budova klubu pred nežiadúcim zatekaním dažďovej vody. Celkové náklady na výmenu boli do 60.000,- Sk.

Pre záujemcov

Po skončení Vianočného turnaja v stolnom tenise v roku 2007 sa stoly neodložili. Ostali k dispozícii pre všetkých záujemcov o stolný tenis (ping - pong). Mnohí to aj v popoludňajších hodinách využili.

Slávnostné stretnutie

Dňa 7. 1. 2008 sa uskutočnilo slávnostné stretnutie členov Zboru pre občianske záležitosti (ZPOZ). Starosta obce a predsedníčka Kultúrnej komisie pri OZ Mgr. M. Gadušová pozvali všetkých členov, aby zhodnotili prácu za uplynulé obdobie. Starosta obce poďakoval všetkým za prácu, ktorú urobili a poprial všetko najlepšie v novom roku. Predsedníčka komisie sa prítomným prihovarila peknou básňou. Zdôraznila potrebu častejšie sa stretávať. Milým doplnkom stretnutia

bolo občerstvenie a malá pozornosť, ktorá členov ZPOZ potešila.

Uveríte

Naši spoluobčania zapojení do Projektu aktivácie dlhodobo nezamestnaných odvedli kus dobrej práce za nás. Za nás preto, lebo my sme spôsobili, že po obci bol rozhádzaný odpad, za obcou čierne skládky odpadov. V priebehu dvoch rokov bol pozbieraný odpad a čierne skládky, ktoré boli vyvezené v piatich (5) veľkokapacitných kontajneroch. Ani nepíšeme čo všetko sa tam nachádzalo. No hrôza. Čo sa našlo po obci? Obaly z cukríkov, nápojov, sladkostí, žuvačiek, cigariet, cestovné lístky, plastové obaly (fľaše, obaly z alkoholu, poldecáky, igelitové tašky), prázdne konzervy. Kuriozitou boli uhynuté mačky, alebo zranené autom, ktoré sa tiež museli odstrániť. Okrem spomínaných vecí sa dva (2) veľkokapacitné kontajnery odpadu vyviezli po smrti osamelého žijúceho občana.

Foto: Dr. Sabo

Zaujímavý zimný pohľad na kostol Márie Magdalény

Práca našich tesárov prežíva dlhé roky

Bez tesárov by domy nestáli

Tesár, to bol a je pojem. Tak ako v minulosti aj v súčasnosti ich práca je nepostrádateľná pri výstavbe domov. Podľa dostupných zistení v obci pôsobilo okolo 15 tesárov. Časť z nich bola vyučená, ale boli aj samoukovia.

Počiatky tesárstva sú v hlbokéj minulosti. Prvé obydlia, domy stáli okolo kostola sv. Márie Magdalény. Rozvoj tesárskeho remesla nastal pri výstavbe novej obce pri potoku. Najväčší rozmach pravdepodobne bol v 50 - tých a 60 - tých rokoch minulého storočia.

Pri pátraní v minulosti sme sa dozvedeli, že prvým vyučeným majstrom tesárom bol Kravec Štefan pri stavbe mlyna. Časom zaučil aj svojich synov Jána a Ľudovíta, ktorí s ním robili i opravovali strechy rodinných domov.

Ďalšími tesármi boli Dobis Ján u Koltáša, Koltáš Ján (Chlebuš). U majstra Kravca sa vyučili Ondrej Belák, Ľudovít Fabián. Novšia generácia sa učila remeslu v Košiciach. Tesárstvu sa vyučili: Belák Ján, Kožár Ján, Kravec Ján, Čapó František. U majstra Ondreja Beláka sa „vyučil“ aj jeho zať Viliam Koltáš.

Popri vyučených tesárov v obci boli občania, ktorí sa tomuto remeslu venovali aj bez vyučenia. Medzi takýchto patrili: Ondrej Bradáč st., Popálený Štefan, Hlaváč Július, Ľudovít Bradáč, Fábian Ondrej (Mánik). I keď neboli vyučení odvedli precíznu prácu.

Tesárstvo obnášalo veľa

Ukážka náradia starých tesárskych majstrov

znalosti, zručnosti i špeciálne náradie. Medzi špeciálne náradie patrili píly (ručné) tzv. bruchačky i iné, rôzne sekery (topore, kresačky...), špeciálne dláta (rovné, šikmé, s poriskom a pod.)

Tesári opravovali smrekové drevo, merali, značili, kresali, upravovali. Boli dobrí matematici. Ich merania, výpočty boli presné. Známy bol ich vinkel (pravý uhol). Urobili ho tak,

že z latiek narezali jednu dĺžku 80 cm, druhú 60 cm a prepona takto vytvoreného pravouhlého trojuholníka bola 1 m.

Známe sú tesárske pojmy ako

Aj túto strechu stavali naši tesári

hrády, krokvenice, krokvy, štajblovné, laty, merby atď. Okrem striech na domy stavali toky (stodoly), chlievce, maštale na záhumní. Pre samoukov platila zásada: "Čo oko zazrelo, to ruka urobila". Boli veľmi šikovní i keď do odbornej školy nechodili. Ich školou bola dobrá pamäť, zručnosť, chuť pracovať.

Cenné informácie o našich tesároch sme získali od Petra a Ľudovíta Bradáčovcov.

Text a foto: Dr. Sabo

Zručnosť tesárov pretavená do strechy

**Obecný úrad
v Rakovníci
informuje**

Miestne dane v Rakovníci v roku 2008

Druhy miestnych daní

Miestnymi daňami, ktoré ukladá obec sú:

- a) **daň z nehnuteľností:**
 - 1. daň z pozemkov
 - 2. daň zo stavieb
 - 3. daň z bytov a z nebytových priestorov v bytovom dome
- b) **daň za psa**
- c) **daň za užívanie verejného priestranstva**

Okrem toho **obec ukladá miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.**

Vznik a zánik daňovej povinnosti

Daňová povinnosť vzniká 1. januára zdaňovacieho obdobia nasledujúceho po zdaňovacom období, v ktorom sa daňovník stal vlastníkom, správcom, nájomcom alebo užívateľom nehnuteľnosti, ktorá je predmetom dane a zaniká 31. decembra zdaňovacieho obdobia, v ktorom daňovníkovi zanikne

vlastníctvo, správa, nájom alebo užívanie nehnuteľnosti. Ak sa daňovník stane vlastníkom, správcom, nájomcom alebo užívateľom nehnuteľnosti 1. januára bežného zdaňovacieho obdobia, vzniká daňová povinnosť týmto dňom.

Na vyrubenie dane z nehnuteľnosti je rozhodujúci stav k 1. januáru zdaňovacieho obdobia. Na zmeny skutočnosti rozhodujúcich pre daňovú povinnosť, ktoré nastanú v priebehu zdaňovacieho obdobia, sa neprihliada ak VZN neustanovuje inak. V prípade nadobudnutia nehnuteľností vydražením v priebehu roka daňová povinnosť vzniká prvým dňom mesiaca nasledujúceho po dni, v ktorom sa vydražiteľ stal vlastníkom nehnuteľnosti alebo prvým dňom mesiaca nasledujúceho po dni schválenia príklepu súdom.

Fyzická osoba alebo právnická

osoba v priebehu príslušného zdaňovacieho obdobia je povinná oznámiť správcovi dane obci, OcÚ skutočnosti rozhodujúce pre vznik alebo zánik daňovej povinnosti k dani z nehnuteľnosti a každú zmenu týchto skutočností do 30 dní odo dňa nasledujúceho po dni, keď tieto skutočnosti nastali alebo ich zmeny nastali.

Platenie dane

Vyrubená daň z nehnuteľnosti je splatná do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti platobného výmeru ak VZN neustanovuje inak.

Daňovník platí dane týmito spôsobmi:

- 1. v hotovosti na OcÚ
- 2. šekom
- 3. bankovým prevodom na účet obce, pričom do poznámky sa uvedie identifikácia platiteľa a do variabilného symbolu číslo domu

Pravidelný zber komunálneho odpadu v roku 2008

Zber sa uskutočňuje každý párny kalendárny týždeň v utorok. Zber sa zrealizuje nezávisle na tom, či je pracovný deň alebo deň pracovného pokoja (sviatok a pod.).

Plán zberu separovaného odpadu na rok 2008		
Mesiac	Vývoz plastov	Vývoz skla
Január	23	22
Február	27	X
Marec	25	26
Apríl	23	X
Máj	28	27
Jún	25	X
Júl	20	8
August	27	X
September	24	3
Október	29	X
November	26	4
December	31	X

Vypaľovaním spôsobujeme veľké škody

Požiare každoročne spôsobujú nielen materiálne škody, ale lokálne ničia celý ekosystém čím vznikajú nezanedbateľné ekologické škody, pričom obnova ekosystémov predstavuje dlhodobý proces.

Výskyt požiarov, v suchom jarnom období ovplyvňuje okrem nedostatku vlhky najmä nedbalosť a neopatrnosť ľudí pri manipulovaní s otvoreným ohňom vo voľnej prírode. Malý ohníček, odhodnený nedopalok z cigarety ale najmä úmyselné

vypaľovanie porastov bylín, kríkov sú príčinou veľkých škôd nielen na majetku a prírode, ale často aj na zdraví a životoch ľudí. Vypaľovanie suchej trávy sa stalo niečím ako národným športom napriek tomu, že je to zákonom zakázané. Okrem zákona o ochrane pred požiarmi zakazuje vypaľovanie aj zákon o lesoch a zákon o ochrane prírody. Spaľovanie biologicky rozložiteľného odpadu zakazuje aj zákon o odpadoch. Za nedodržanie ustanovení zákona č. 314/2001 o ochrane pred požiarmi môže OR HaZZ uložiť pokutu pre fyzickú osobu do výšky 10 000,- Sk a právnickej osobe až do výšky 500 000,- Sk.

Na zabezpečovanie protipožiarnej prevencie a ochrany pred požiarmi sa musíme podieľať všetci. Vyzývame preto všetkých občanov, aby rešpektovali a dodržiavali všetky opatrenia, ktoré sú na ochranu pred požiarmi prijaté. Je potrebné absolútne rešpektovať zákaz vypaľovania suchých porastov, kladenia ohňov v prírode, dodržiavania zákazu fajčenia a manipulácie s otvoreným ohňom mimo vyznačených miest.

Malý oheň = veľký požiar

OR HaZZ v Rožňave

Liečivá rastlina v našich záhradkách

V obci, v záhradkách, celé leto kvitnú zaujímavé rastliny. Často ich hovorovo volajú margarétky. Je to trváca, aromatická rastlina. Priemerná výška je 30 cm. Byle sú priame, rozkonárené, hranaté. Táto nezvyčajná rastlina sa volá **Rimbaba obyčajná** (*Chrysanthemum parhenium*).

Rastlina pochádza z juhozápadnej Európy a oddávna je pestovaná pre krásu, nezvyčajnú vôňu a ako liečivá rastlina. Rastie temer v každej pôde a dobre sa rozmnožuje.

Na liečivé účinky sa zbierajú kvetné úbory alebo kvitnúca vňať. Užíva sa proti kŕčom, ako dezinfekčný, upokojujúci prostriedok. Používa sa pri bolestivej menštruácii, pridáva sa do metabolických čajových zmesí. Osvedčila sa proti migrénam, zápalom čriev a ako kloktadlo. Zvonku poslúži na rany, krvné podliatiny, zábaly.

Pekná, zaujímavá rastlina nielen zdobí naše záhradky, ale poslúži nám ako liečivá rastlina.

- J. Schneider -

Rimbaba obyčajná

Zdroj: internet

Záhľadný živočích

Pohľad na záhadného živočícha

Foto: Dr. Sabo

Naši občania v lete, v kvitnúcej časti záhrad, videli veľmi malého "vtáčika" ako za letu saje šťavu z kvetov. Pýtali sa nás či to môže byť kolibrík. Redakcia sa obrátila na odborníkov, aby zistila aký je to živočích.

Kolibrík je najmenší vták na svete, najrýchlejšie máva krídlami a ako jediný vie lietať aj dozadu (po spiatky, spätočne). Najmenší kolibrík meria menej ako 5 cm a váži 3 g. To sú hlavné informácie o kolibríkovi.

Podľa vyjadrenia odborníkov, to čo videli naši občania nebol kolibrík. (viď priloženú fotografiu). Na našom kontinente sa nevyskytuje. V podstate išlo o určitý druh motýľa z čeľade lišajníkovitých, ktorý žijú u nás a sajú šťavu z kvetov podobne ako kolibríky. Mohli to byť aj niektoré druhy lišajov z juhu Európy, ktoré k nám občas zavítajú. Tie sme mohli vidieť v podvečer. Naše lišajníky vylietavajú len v noci.

-jsch-

Elektrická energia

Prispějme k bezpečnej prevádzkyschopnosti elektrických zariadení

Elektrickú energiu využíva každý z nás v každodennom živote na rôzne účely a každý z nás si nevie bez nej predstaviť život. Na jej výrobu je potrebný iný zdroj energie napr. teplo, voda, vietor a iné, ale zároveň je potrebné elektrické inštalácie a elektrické zariadenie udržiavať v bezpečnom prevádzkyschopnom stave.

Tak ako u ohňa platí príslovie že „ohň je dobrý sluha, ale zlý pán“ môžeme paralelne prirovnať aj k elektrickej energii. Od roku 2002 sa na Slovensku zavádzajú nové Európske normy, ktoré stále sprísňujú prevádzkovanie elektrických inštalácií a elektrických zariadení. Nové slovenské technické normy (STN) už uvádzajú, že elektrické rozvody sa spravidla majú inštalovať v sieti TN-S čo je tzv. 5 resp. 3 vodičová sústava namiesto doterajšej 4 resp. 2 vodičovej sústavy nazývanej TN-C. Ďalej v kúpeľniach, sprchách príp. saunách a na všetkých vonkajších zásuvkách sa musí použiť prúdový chránič, ktorý bezpečne vypne elektrické zariadenie a ochráni osoby, resp. zariadenia pri poruche. V najbližšej novelizácii tieto prúdové chrániče sa budú musieť použiť na všetky zásuvky. Zákony a vyhlášky na Slovensku priamo neprikazujú povinné odborné kontroly - revízie elektrických inštalácií a elektrických zariadení v rodinných domoch. V blízkej budúcnosti sa pravdepodobne zmení. Východoslovenské elektrárne a poisťovne si vyžadujú vykonávať odborné kontroly - revízie elektrickej inštalácie a elektrických zariadení, inak poisťovňa Vám nemusí uhradiť poisťnú udalosť vzniknutú od poruchy na elektrickej inštalácii.

Ako by mala vyzeráť elektrická inštalácia v rodinnom dome. Z transformátora elektrickej energie je vedená prípojka do poisťkovej skrinky a následne do elektromerového rozvádzača, ktorý má byť na hranici pozemku, odtiaľ je vedená elektrická energia káblom do rozvádzača elektrickej energie, kde sú inštalované hlavný vypínač, ističe, prúdové chrániče a prepäťové ochrany, ktoré zabezpečujú ochranu v prípade poruchy. Každá elektrická inštalácia musí mať riadne funkčné uzemnenie a

hlavnú uzemňovaciu svorku na ktorú sa pripojí uzemnenie a ochranným žltozeleným vodičom všetky vodivé časti napr. vodovod, plynovod a pod. Každá elektrická inštalácia by mala mať nainštalovanú ochranu pred účinkami atmosférickej elektriny v prípade záhahu bleskom tzv. bleskozvod, ktorý zabezpečí zvedenie veľkej energie blesku do zeme a zabráni požiaru, poruche elektrických zariadení, alebo úrazu osôb a zvierat. Elektrická inštalácia a elektrické zariadenie má byť montované na základe projektovej dokumentácie, ktorú vypracuje odborný pracovník - projektant elektrických zariadení. Montáž vykonáva elektrotechnik s odbornou spôsobilosťou, ktorý po nainštalovaní má urobiť záznam o vykonanej montáži a zabezpečiť vykonanie odbornej kontroly - revízie odborným pracovníkom - revíznym technikom, ktorý vyhotoví záznam o bezpečnej prevádzkyschopnosti elektrickej inštalácie resp. elektrického zariadenia. Nezabúdajme aj na vykonávanie pravidelných revízií elektrických spotrebičov a elektrických ručných náradí, ktoré najčastejšie zapríčiňujú úraz elektrickou energiou ale i smrť.

N o v á v y h l á š k a č . 605/2007 Z.z. o v y k o n á v a n í k o n t r o l y p r o t i p o ž i a r n e j b e z p e č n o s t i e l e k t r i c k é h o z a r i a d e n i a ú č i n n á o d 1 . 1 . 2 0 0 8 t i e ť u s t a n o v u j e l e h o t y v y k o n á v a n i a

pravidelnej kontroly protipožiarnej bezpečnosti elektrického zariadenia a zariadenia na ochranu pred účinkami atmosférickej elektriny (bleskozvody).

V našej obci máme dvoch elektrotechnikov špecialistov na vykonávanie odborných kontrol - revízií elektrických zariadení, ktorý Vám budú nápomocní odborne poradiť, ako bezpečne prevádzkovať elektrické zariadenia, ale aj vykonať odbornú kontrolu - revíziu elektrickej inštalácie, elektrického zariadenia a elektrických spotrebičov a náradí.

Každý prevádzkovateľ elektrickej inštalácie, elektrického zariadenia, elektrického ručného náradia a elektrických spotrebičov je zodpovedný za bezpečný stav a je len na každom ako preventívne bude zabezpečovať údržbu, rekonštrukcie, opravy a odborné kontroly - revízie elektrických zariadení odborníkmi s odbornou spôsobilosťou, pretože v prípade poruchy a následného poškodenia elektrických zariadení a prípadne úrazu elektrickou energiou osôb a zvierat je trestnoprávna, ale i morálna zodpovednosť na prevádzkovateľovi elektrického zariadenia.

- sla -

Ukážky nevhodných elektromerových rozvádzačov

Príklad správneho umiestnenia vonkajších skriniek

Foto na str.: Dr. Sabo

Pranostiky na mesiac apríl - jún

1. apríla

Ak prší 1. apríla, býva mokrý máj.

23. apríla

Na svätého Vojtecha v každom dolku pol mecha.

24. apríla

Čo do Ďura narastie, to po Ďure skape.

25. apríla

Na Marka oharky do jarka.

1. mája

Dážď na prvého mája úrodný rok.

4. mája

Svätá Florián úrodu nám chráň.

12. mája

Dážď na Pankráca osožný je poliam, ale škodný viniciam.

13. mája

Pred Servácom niet leta, po Serváci niet mrazu.

14. mája

Na Ľadových svätých mráz všetky kvety spáli.

15. mája

Svätá Žofia víno vypíja.

19. mája

Gertrúda je už záhradníčkou.

23. mája

Keď sa na Želmíru včely začnú rojiť, dobrá ovca sa už môže dojiť.

25. mája

Dokiaľ Urban z pece nezlezie, nebude teplo

6. júna

Na svätého Norberta už ide zima do čerta.

9. júna

Medardova kvapka štyridsať dní kvapká.

15. júna

Na svätého Víta celú noc svitá.

27. júna

Ladislav huby sial.

29. júna

Keď na Petra Pavla slnko svieti, má byť pekná žatva.

Z domáceho slovníka

Rakovnícké nárečie

fusekle	- ponožky
papuče	- topánky
šäpica	- čapica
dvoršok	- malý dvor
kamža	- sukňa
pändel	- spodnička
vergoš	- vrkoč
patriky	- korálky
perstän	- prsteň
rúbok	- zástera
oplecko	- na ramenách ozdobená košeľka
pantel do vergošä	- stuha do vrkoča
čukoty	- nohavičky (ženské)
polpapuče	- poltopánky
hantušoška	- vreckovka
hantuška	- zdobená šatka na hlavu ženy
šlingavä	- sviatočná
kamžä	sukňa
petruška	- petržlen
pomo	- podme
pomo hät	- podme preč
bolcha	- blcha
súsek	- drevená láda na zrno v komore
zapucete	- zaplantať sa do niečoho
šošborses	- alpa
hatercunk	- nezbedník
čomo	- stravec (hrozna)
chvajina	- raždie
tanisterka	- domáca pláténá kapsa
mech	- vrece
kloka	- sliepka, kvočka
pokrovec	- domáci koberec (doma tkaný)
ňäga	- rozlezená, rozmazaná žena
nemazni sä	- nemaznaj sa
šifonír	- skriňa
chliav	- maštal', chliev
šluchta	- umazaná žena (neporiadna)
škamra	- nepekná žena (nesúca)
mašina	- šijací stroj

Zbiera: M. Hlaváčová

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Oslava životných jubileí

Tindúr Jozef

80 rokov

* 28. 03. 1928

Benková Mária

70 rokov

* 24. 03. 1938

Šmelková Mária

65 rokov

* 11. 03. 1943

Blahútová Zuzana

60 rokov

* 26. 03. 1948

Jubilantom srdečne blahoželáme

Zaujímavá medzinárodná zbierka náprstkov

Zberateľstvo ako hold remeslu

O našej zberateľke náprstkov sme už v RON písali. Jej zberateľstvo natoľko oslovilo čitateľov, že sme s ňou urobili rozhovor. Byť zberateľom nie je jednoduché. Chce to čas, trpezlivosť i finančné náklady. Pani Milena Pástorová vie o tom svoje. Je odhodlaná v zberateľstve pokračovať a tak vzdať hold krajčírkemu remeslu.

Zberateľka Milena Pástorová

Čo ťa viedlo k tomu, aby si začala zbierať náprstky?

Som vyučená dámska krajčírka, pokračovateľka tretej generácie tohto remesla v našej rodine. Náprstky mi boli blízke, a preto som sa rozhodla uchovať ich krásu a jedinečnosť v zbierke.

Ktoré boli prvé?

Prvý náprstok som dostala k Vianociam v roku 2000 ako darček. Tak sa mi zapáčil, že ma to motivovalo k tomu, aby som ich mala viac. Bol z Tunisu, kovový s ručnou maľbou.

Z ktorých krajín pochádzajú ostatné?

Istý čas som pôsobila v Anglicku ako au-pair. Tu sa mi naskytla možnosť získať zaujímavé kusy. Tie pre zmenu boli keramické, na ktorých boli anglické maľby. Okrem spomínaných krajín a Slovenska vlastním náprstky z Maďarska, Čiech, Španielska, Talianska, Írska, Grécka, Holandska, Rakúska a Švajčiarska.

Ako získavaš jednotlivé kusy a kto ti ich pomáha zbierať?

Navštevujem špeciálne predajne so suvenírmi a pomáha mi aj celá

rodina, známi a priatelia. Veľmi ma poteší môj otec a strýko, ktorí pracujú v zahraničí a odtiaľ mi prinášajú nové kusy.

Ktoré si zatiaľ mimoriadne ceníš a prečo?

Všetky sú veľmi pekné. O každom viem od koho ho mám a odkiaľ je. Osobitný vzťah mám k náprstku, ktorý je z Ameriky. Ďalšie, ktoré si cením sú z Francúzska (Tu sa narodil otec mojej mamy). Môjmu srdcu najbližší je náprstok prastarej mamy. Jeho vek je viac ako sto rokov. Pyšná som na náprstky so Slovenska.

Aký máš cieľ? Koľko ich chceš vlastniť?

Doteraz ich mám 99 kusov, teda o 40 viac ako už predtým bolo uverejnené v našich novinách. Konečný cieľ nemám stanovený a som odhodlaná vo svojom zberateľstve pokračovať ďalej. V budúcnosti plánujem viesť svoje deti k tomu, aby v

Vzácne náprstky

zberateľstve pokračovali, rozširovali a zveľaďovali to, čo som začala ja.

Poznáš niekoho kto má tú istú záľubu?

Zatiaľ sa mi nepodarilo s nikým skontaktovať. Rada by som spoznala ďalších zberateľov, ktorí majú takého koníčka.

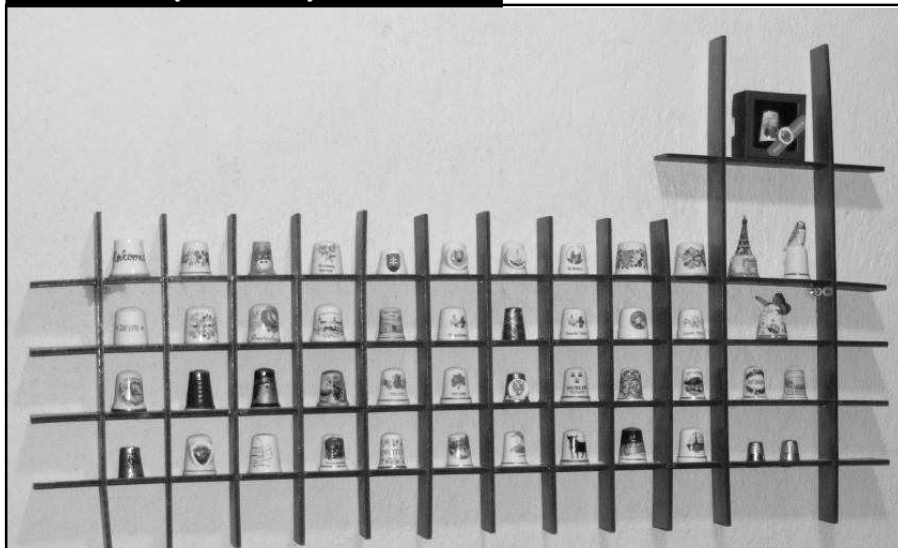
Ak by ti niekto ponúkol, daroval alebo predal zaujímavé kusy, kde a ako sa môže na teba obrátiť?

Poteší ma každý kus, ktorý pribudne do zbierky. Neodmietnem žiadnu ponuku, skôr budem vďačná i za radu a podporu. Budem veľmi rada ak seriózny človek ma bude kontaktovať na mobilné číslo 0918 910463. Mojim sympatizantom, donorom či predávajúcim vopred ďakujem.

RON ďakujú za rozhovor.

Oblíbené kusy zberateľky

Vkusne uložená zbierka

Foto na str.: Dr. Sabo

O Pohár starostu obce Rakovnica

Prvý Vianočný stolnotenisový turnaj

Celé dopoludnie dňa 26. decembra 2007 sa nieslo v znamení prvého Vianočného stolnotenisového turnaja o Pohár starostu obce Rakovnica. Účasť na turnaji bola dobrá. Hráčov povzbudzovali prítomní fanúšikovia. Na turnaji sa zúčastnil aj starosta obce s manželkou.

Doposiaľ sa v obci konali len Veľkonočné turnaje. Tie v poslednom období mali trojročnú pauzu (odmlku). Telovýchovná jednota Baník v

Stretnutia, jednotlivé hry boli živé, dynamické, zaujímavé.

Prvé miesto obsadil a Pohár starostu obce získal Štefan Murza st. Druhé miesto obsadil Ivan Skalický a tretie miesto patrilo Jaroslavovi Némětovi. Najmladším súťažiacim bol 14 - ročný Štefan Murza ml. Najstarším

Starosta odovzdáva pohár víťazovi

Spoločné foto súťažiacich

Najmladší účastník súťaže

Foto na str.: Dr. Sabo

Rakovnici, ale najmä jej nové vedenie sa rozhodlo obnoviť, oživiť tradíciu stolného tenisu v obci. Na pamäti im ostali Veľkonočné turnaje a v roku 2007 prvýkrát uskutočnili Vianočný turnaj.

súperom bol 50- ročný Viliam Mátáš.

Vianočné stretnutie dopadlo dobre. Treba už len veriť, že sa obnovia i Veľkonočné turnaje a vo Vianočných sa bude pokračovať ďalej. Nebolo by

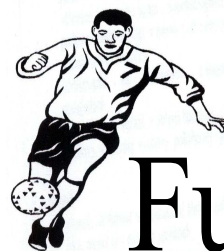
od veci, keby sa do súťaží zapojila i mladšia generácia, dievčatá, ženy. Vytvorením kategórií majú šancu viacerí nielen súťažiť, ale niečo urobiť pre svoje zdravie.

- sa -

Vianočný turnaj v stolnom tenise (I. ročník)

Súťažiaci	1	2	3	4	5	6	7	Výsl. zápasu	Skóre	Miesto
1. Ivan Skalický	-	2:3	3:0	3:1	3:2	3:0	3:2	5/1	17:8	2.
2. Štefan Murza st.	3:2	-	3:0	3:1	3:2	3:2	3:2	6/0	18:9	1.
3. Štefan Murza ml.	0:3	0:3	-	0:3	0:3	0:3	0:3	0/6	18:9	7.
4. Ladislav Lörinc	1:3	1:3	3:0	-	3:1	3:0	2:3	3/3	13:10	4.
5. Jaroslav Némět	2:3	2:3	3:0	1:3	-	3:0	3:1	3/3	14:10	3.
6. Viliam Mátáš	0:3	2:3	3:0	0:3	0:3	-	1:3	1/6	3:15	6.
7. Ľuboslav Sedlák	2:3	2:3	3:0	3:2	1:3	3:1	-	3/3	14:12	5.

Sľubný rozvoj nášho futbalu

Futbal

Futbal v Rakovnici má svoje stabilné miesto. O tom, že je to tak svedčila výročná členská schôdza, ktorá sa uskutočnila dňa 19. 01. 2008 v Obecnom klube. Hostom rokovania bol starosta obce Ing. Ondrej Lorko.

Program rokovania bol bohatý. Schôdzu viedol predseda FK (futbalového klubu) Ladislav Lőrinc. V správe o činnosti za rok 2007 vyhodnotil futbalové stretnutia, hráčsku situáciu a poukázal na problémy futbalu a spôsoby ich nápravy. O hospodárení za rok 2007 členov informoval Ing. Milan Birka. FK mal príjmy od OcÚ v Rakovnici, sponzorov, turnajov, zábavy... Výdavky smerovali k platbám rozhodcov, poplatkov, prestupov, hostovaniu, občerstveniu, zakúpeniu konštrukcie na sprchy... Dobrou správou bolo, že FK do nového roka 2008 vstúpila s 10.125,- Sk.

Dôležitým bodom bola voľba výkonného výboru FK a ďalších funkcionárov. Členská schôdza odsúhlasila výbor, revíziu komisiu, trénera a jeho asistenta, hospodára.

Prezident: Ladislav Lőrinc
Tajomník: Ondrej Doboš
Pokladník: Ing. Milan Birka

Člen výboru: Ivan Skalický

Revízia komisia

Predseda: Ľuboslav Sedlák
Člen: Ladislav Faabián
Člen: Peter Rakai

Trénerom mužstva sa stal: Ivan Skalický. Jeho asistentom je Ladislav Lőrinc st. O ihrisko sa stará hospodár Ján Kožar.

Cieľom rokovania bola aj otázka názvu klubu. Po zvážení všetkých možností ostal tradičný TJ Baník. Členovia zároveň schválili nové stanovky a zámer FK o jeho zaregistrovanie ako neziskovej organizácie na Ministerstve vnútra SR.

Rok 2008 pre futbalový klub bude bohatý a dúfajme, že aj úrodný. Hlavným smerom činnosti bude tréningový proces, výber a stabilizácia hráčov, dobudovanie nových spŕch, lavičiek, oplotenia, stanovenie nového systému vyberania jednotného vstupného 10,- Sk, zlepšenie organizácie celej činnosti FK, zakúpenie sieťky za brámkami, poskytnutie hlboký futbalový zážitok fanúšikom.

- sj -

Rozpis Okresného majstrovstva vo futbale II. trieda v roku 2008

Celkový počet účastníkov: 14

Jarná časť

14. kolo 30. 03. 2008 o 15.30 hod.
Rakovnica - Dlhá Ves

15. kolo 06. 04. 2008 o 15.30 hod.
Rožňavské Bystré - **Rakovnica**

16. kolo 13. 04. 2008 o 15.30 hod.
Rakovnica - Nižná Slaná

17. kolo 20. 04. 2008 o 16.00 hod.
voľno **Rakovnica**

18. kolo 27. 04. 2008 o 16.00 hod.
Rakovnica - Slavošovce

19. kolo 04. 05. 2008 o 16.30 hod.
Čoltovo - **Rakovnica**

20. kolo 11. 05. 2008 o 16.30 hod.
Rakovnica - Hrhov

21. kolo 18. 05. 2008 o 17.00 hod.
Kečovo - **Rakovnica**

22. kolo 25. 05. 2008 o 17.00 hod.
Rakovnica - Jovice

23. kolo 01. 06. 2008 o 17.00 hod.
Rakovnica - Jovice

24. kolo 08. 06. 2008 o 17.00 hod.
Kovstav - **Rakovnica**

25. kolo 15. 06. 2008 o 17.00 hod.
Rakovnica - Ml. Brzotín

26. kolo 22. 06. 2008 o 17.00 hod.
Drnava - **Rakovnica**

Pri budove TJ Baník sa buduje hygienické zariadenie pre futbalistov

Foto: Dr. Sabo